

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	664
Land:	Syrien
Kilde:	Lifos
Titel:	Förhållanden i syriska områden under PYD-kontroll
Udgivet:	20. maj 2015
Optaget på baggrundsmaterialet:	12.september 2017

Förhållanden i syriska områden
**under PYD-
kontroll**

YPG/YPJ/YouTube 2013

Lifos - Center för landinformation och analys inom migrationsområdet
<http://lifos.migrationsverket.se>

Om rapporten

Denna temarapport följer i princip EU:s allmänna riktlinjer för framtagande av landinformation (2008). Den sammanställer dock information både från initierade oberoende källor och från aktörer med politiska intressen i de delar av Syrien som avhandlas. Den redovisar inte nödvändigtvis Migrationsverkets officiella inställning och gör inte anspråk på att vara uttömmande, utan bör vägas mot annan rapportering om förhållanden i landet.

Innehåll

1.	Introduktion.....	3
1.1	Lägesbild	3
1.2	Bakgrund	3
2.	PYD:s <i>Rojava</i> - ”demokratisk autonomi”	5
2.1	KNC:s och NC/SOC:s bild.....	5
2.2	<i>Rojavas</i> administration.....	6
2.2.1	Lokala ”regeringar” och lagstiftande församlingar	6
2.2.2	Rättsväsende och lokal administration.....	7
2.2.3	Folkbokföring och utfärdande av officiella handlingar	9
2.2.4	PYD:s och KNC:s bild.....	10
2.2.4.1	<i>Rojavas</i> ”kantoner”, invånare och städer	11
2.3	Icke-kurdiska minoriteters bild	12
3.	YPG, Asayish och annan milis.....	13
3.1	Rekrytering till militärtjänst i de kurdiska områdena	15
3.1.1	Rekrytering till YPG/YPJ	15
3.1.2	Självförsvarsplikt	17
	Lifos kommentar	19
	Källor och referenser.....	19

1. Introduktion

1.1 Lägesbild

Syriens kurddominerade områden längs den turkiska gränsen i norr kontrolleras av *Partiya Yekîtiya Demokrat* (PYD)/Democratic Union Party, med väpnad gren *Yekîneyên Parastina Gel* (YPG)/People's Protection Units¹ och säkerhetspolis (*Asayish*). YPG håller även centrala distrikt i storstaden Aleppo, främst området Sheikh Maqsoud.² Enklaver i al-Jazirah, al-Hasakah provins samt distrikt/kvarter i städerna Qamishli och Hasakah kontrolleras fortfarande av regimstyrkor och regimlojala miliser, medan ytterområden utmanas av den s.k. Islamiska staten (IS). I slutet av april 2015 kan läget nationellt grovt sett visualiseras med [karta](#) från Agathocle de Syracuse och [karta](#) från Syria Needs Analysis Project,³ vilka dock bl.a. inte visar IS senaste blixtavancemang mot Tadmor (Palmyra). I mitten av maj kan läget längs de nordöstra frontlinjerna mellan IS och YPG (som avancerar) med allierade grovt sett visualiseras med denna [karta](#).⁴

1.2 Bakgrund

I samband med revolutionen mot regimen Assad anslöt sig en del kurder till oppositionen, medan en större andel distanserade sig och en del, med PYD⁵ i spetsen, också motarbetade ett internationellt ingripande. Vidare fanns ett antal andra etablerade syrisk-kurdiska partier som i oktober 2011 bildade koalitionen Kurdish National Council (KNC),⁶ i opposition till PYD men med skepsis visavi den arabdominerade oppositionen och en initialt försiktig linje mot Assad.⁷

Representanter för KNC, Assyrian Democratic Organization (ADO) och några andra samtalspartners med hemvist i de kurddominerade områdena i norra Syrien framhåller att PYD inte hade lika stort inflytande i de syrisk-kurdiska områdena när revolutionen inleddes. 2011 försökte regimen enligt uppgift vid flera tillfällen istället föra dialog med KNC-partierna. Det var vid den tiden som

¹ YPG inkluderar kvinnoförbundet *Yekîneyên Parastina Jinê* (YPJ).

² The Carter Center, *Syria Countrywide Conflict Report #5*, 15-02 [länk](#), s.8.

³ PYD kontrollerar flera gränskontroller mot Turkiet och Irak, bl.a. Fish Khabour och Rabia mot Irak. Fish Khabour uppges periodvis hållas stängd, men det är oklart om PYD hindrar någon från att resa ut (UNHCR, Arbil, 150309).

⁴ Agathocle de Syracuse, "YPG offensive on Hasakah western front – 19 May 2015".

⁵ PYD är ett parti med ideologiska rötter i, och militärt stöd från, Abdulla Öcalans *Partiya Karkarane Kurdistan* (PKK)/Kurdistan Workers' Party. Länken mellan PKK/Öcalan och PYD/Saleh Muslim är tydlig. Enligt vissa bedömare är PYD att betrakta som en PKK-bransch (KRG, Ministry of Interior, Arbil, 150309, m.fl.). Liksom PKK, är PYD medlem av *Koma Civaken Kurdistan* (KCK), en paraplyorganisation för PKK-länkade organisationer. Enligt en specialist vid en turkisk tankesmedja har PKK-medlemmar visserligen anslutit sig till YPG i Syrien, men PYD kan snarast sägas efterlikna PKK, och Öcalan, som i och för sig "är i överordnad ställning", stå för paraplyideologi (PODEM, Istanbul, 150318).

⁶ KNC uppges som mest ha utgjorts av totalt 16 partier, bl.a. Kurdistan Democratic Party Syria (KDP-S/el-Parti), Kurdish Yeketi Party in Syria (Yeketi), Kurdish Reform Movement Syria, Azadi. Enligt representanter för KNC i Arbil ingår i mars 2015 sex partier jämte oberoende individer samt egna ungdoms- och kvinnoorganisationer. Ordförandeskapet roterar mellan de olika organisationerna på halvårsbasis (KNC, Arbil, 150308).

⁷ Initiativet hade tagits av KRG-president Masoud Barzani (KDP) och Barzanistödda KDPS för att balansera PKK:s/PYD:s inflytande (International Crisis Group, *Flight of Icarus? The PYD's Precarious Rise in Syria*, 140508; se vidare, Lund, *Syrien brinner: Hur revolutionen mot Assad blev ett inbördeskrig*, 2014, s. 476 ff).

medborgarskapsprocessen för statslösa kurder initierades. Efter att man till sist ändå misslyckats med att hålla kurderna utanför revolutionen, skall man ha vänt sig till PKK och PYD.⁸

Med eskalerande konfliktnivå i landet kom alltfler invånare i de kurdiska områdena att ställa sig bakom det mer disciplinerade och resursstarka PYD. När dess väpnade gren började anlända stod områdena delvis under KDP-S-peshmergas⁹ inflytande.¹⁰ Mot slutet av 2011 började det som skulle bli YPG alltmer märkas av i de kurdiska stadsbilderna, utan tydliga ingripande från regimens sida. Relationen PYD-regimen emellan visade sig dock inte bli helt friktionsfri. I februari 2012 dödades en av Air Force Intelligence's anställda av PYD-anhängare i Kobanê och regimtrogna familjer drevs ur staden, varefter en grupp PYD-anhängare dömdes till fängelsestraff i militärdomstol i Aleppo. I mars dödades en PYD-lierad reporter av regimanhängare i Sheikh Maqsoud, Aleppo, varefter PYD brände de anklagades egendom och tog kontroll över distriktet. Parallellt betraktade KNC och många andra mindre inflytelserika aktörer PYD:s tilltagande vapenmakt, brutalitet mot meningsmotsståndare och personkult kring "Apo" (PKK-ledaren Öcalan) med oro. Samtidigt fanns inget trovärdigt alternativ. Enligt Aron Lund var många kurder i detta läge därför beredda att acceptera att "extrema omständigheter krävde extrema metoder" enligt PYD.¹¹ PYD:s grund för argumentation efter den linjen har också förstärkts efter jihadismens, inte minst IS', tillväxt de följande åren.¹²

19 juli 2012 drog den syriska regeringen tillbaka stora delar av sina militär- och säkerhetsstyrkor från 'Afrin, 'Ain al-'Arab och al-Jazirah, med undantag för positioner i Qamishli, bl.a. flygplatsen, gränsövergången mellan Qamishli och turkiska Nuseybin, samt några centralt belägna administrativa kontor, parti- och säkerhetskvarter. Man lämnade därmed utrymme för PYD, som närmast omedelbart tillkännagav YPG:s etablering. Samtidigt fortsatte Damaskus att bedriva nödvändig statlig administration och betala ut statsanställdas löner i områdena.¹³ När PYD tog över, tog man enligt uppgift först över kontroll av banker och folkregister, men de senare bedömdes lämpligen bäst tillåtas fortsätta fungera som tidigare.¹⁴

I och med PYD:s fortsatta expansion initierade KRG-president Masoud Barzani (KDP) i mitten av 2012 en "Supreme Kurdish Committee" i försök till maktindelning mellan PYD och KNC. Enligt det s.k. Arbilavtalet som ingicks mellan parterna skulle ansvaret för säkerheten i områdena delas mellan YPG och KNC-knuten peshmerga tränad i Irak. Avtalet har till dags dato aldrig efterlevts, vilket parterna lastar varandra för. Hösten 2013 gick KNC till sist med i oppositionskoalitionen National Coalition of Syrian Revolution and Opposition Forces (NC/SOC).¹⁵

⁸ Möte med representanter för KNC, ADO m.fl. vid National Coalition of Syrian Revolution and Opposition Forces (NC/SOC), Political Committee, Istanbul, 150318.

⁹ Peshmerga (*Pêşmerge* på kurdiska) betyder "en som konfronterar döden" och motsvarar kurdisk gerilla, men har främst kommit att syfta på det irakiska Kurdistans (KRI) militära styrkor. I detta papper förekommer begreppet även i syfte på annan kurdisk milis.

¹⁰ UNAMI, Arbil, 150310.

¹¹ Lund, 2014, s. 476 ff.

¹² Lifos kommentar.

¹³ ICG, 140508; Human Rights Watch (HRW), *Under Kurdish Rule: Abuses in PYD-Run Enclaves of Syria*, 140619 [länk](#); Kongreya Neteweyî ya Kurdistanê (KNK), Arbil, 150309; jämte flera oberoende observatörer i Arbil, mars 2015.

¹⁴ KNK, 150309.

¹⁵ ICG, 140508; HRW, 140619; NC/SOC, 150318.

2. PYD:s Rojava - "demokratisk autonomi"

I november 2013 uppgav PYD att de ämnar inrätta en autonom övergångsregering tillsammans med en rad allierade småpartier och grupper i de kurdiska områdena. I januari 2014 deklarerade man etableringen av övergångsadministrationen över Rojava ("Västra Kurdistan", i kurdisk terminologi), indelad i tre lokalstyrda "kantoner": Êfrîn ('Afrin), Kobanê ('Ain al-'Arab) och Cezîre (al-Jazirah). I och med en rad militära framgångar mot jihadiströrelser som Jabhat al-Nusrah och IS har man sedan dess kunnat stärka sin ställning ytterligare både militärt och politiskt – såväl internt som visavi den internationella arenan. Framhållas bör att man också mottagit svidande kritik från oppositionella kurdiska organisationer och vissa oberoende rapportörer för brutalitet mot meningsmotståndare¹⁶ och samröre med regimen Assad, vilket PYD själva visserligen avfärdar bl.a. med att peka på de säkerhetsutmaningar som pågående krig medför, och, som framgått ovan, att "extrema omständigheter kräver extrema metoder". Medarbetare vid UNHCR i Arbil framhåller i och för sig att i princip "ingen" bland de syriska flyktingar de möter i Arbil anför förföljelse av PYD som skyddsskäl.¹⁷

Enligt flera här konsulterade källor, bl.a. representanter för ett par syriska biståndsorganisationer som opererar i områdena (och nationellt) är det PYD som har det reella politiska inflytandet. De har stridit för territoriell kontroll och anser sig därmed också äga rätt att styra med järnhand. PYD är också ensamma om att ha "en armé", men det finns trots allt en rad andra partier som kan bedriva politisk verksamhet i områdena. Oppositionella som skulle ställa upp i val skulle sannolikt inte bli arresterade eller liknande, enligt här konsulterade organisationer.¹⁸ Det skulle skapa för mycket negativ publicitet kring PYD, som nu strävar efter att framstå som demokratiska. Utfallet av eventuella val är dock svårbedömt, men PYD bedöms f.n. ha ca 70-procentigt stöd.¹⁹ Den bilden delas inte av KNC m.fl.

2.1 KNC:s och NC/SOC:s bild

Företrädare för KNC i Arbil²⁰ framhåller att KNC:s inställning nu i princip ligger i linje med den övriga syriska oppositionens, varför man också ställt sig bakom NC/SOC. Man vill i grunden att de kurdiska områdena följer andra städer som revolterat mot Assad. Man accepterar inte tanken på att de kurdiska områdena indelats i "kantoner". Rojava skall hanteras som en sammanhållen entitet och ingå som en självstyrande enhet i ett nytt federalt Syrien. Vidare betraktas PYD som en "stat i staten, i likhet med Hizbollah i Libanon, Houthimilisen i Jemen" etc., som kontrolleras av Teheran och Damaskus, och förföljer dem som är i opposition. De konfrontationer mellan PYD och regimen som rapporterats uppges vara "teater, då regimen är beroende av PYD på samma sätt som den är beroende av andra miliser i andra delar av landet." KNC bedömer att de har starkt stöd hos befolkningen. Ingen annan än PYD tillåts dock utöva politiskt inflytande under PYD, enligt KNC.

¹⁶ HRW, 140619; ICG, 140508; samfällt, interlokutörer under Lifos besök i KRI och södra Turkiet i mars 2015; jfr. även frekvent rapportering via KurdWatch [länk](#).

¹⁷ UNHCR, Arbil, 150309.

¹⁸ Watan For Syria's National Progress; Kheyr Charity Foundation, Gaziantep, 150314.

¹⁹ Ibid.

²⁰ Representanter för flera partier, bl.a. Kurdistan Democratic Party Syria, Kurdish Yeketi Party in Syria och Kurdish Reform Movement Syria, representanter bl.a. hemmahörande i Afrin och Qamishli (KNC, Arbil, 150308).

Sex KNC-medlemmar uppges ha fängslats av PYD, bland dem en lärare²¹ som undervisat i det kurdiska hemspråket utan tillstånd. Andra lärare undervisar dock på kurdiska utan problem. Här aktuell lärare uppges i grunden ha blivit arresterad för att han tillhör KNC. Han släpptes efter några dagar. Andra KNC-medlemmar som arresterats har anklagats för bombattentat de varit oskyldiga till. Tiotals oppositionella uppges fortfarande sitta fängslade i Afrin för att de inte velat ansluta sig till PYD. PYD uppges också ha gjort sig skyldiga till utpressning och tvångsrekrytering till milis. Om val skulle genomföras i Jazirah 2015, skulle det endast ske för syns skull. Ingen annan tillåts bedriva kampanj, enligt KNC.²²

Andra representanter för KNC, ADO, m.fl., med hemvist i de kurddominerade områdena, och verksamma i NC/SOC:s politiska kommitté, pekar på att PYD agerar mycket taktiskt: I Afrin och Aleppo har PYD/YPG tidigare ingått militärt avtal med [f.d.] rebellkoalitionen al-Jabhat al-Shamiya.²³ I Kobanê har man samordnat sina operationer med USA för att få ut IS. Hasakah provins styrs av PYD, regimen och IS.²⁴ I praktiken finns fyra vägar in till Qamishli. Västra och östra ligger under YPG:s kontroll medan norra och södra, samt delar av centrum, delas med regimen.²⁵

2.2 Rojavas administration

Enligt ICG har PYD låtit etablera paraplyet *Tevgera Civaka Demokratîk* (TEV DEM)/Movement for a Democratic Society i syfte att sjösätta sitt system och samtidigt visa på inkludering av olika samhällsgrupper och minoriteter (assyrier/syrianer, sunniaraber, jezidier m.fl.). Under TEV DEM uppges PYD ansvara för politiska affärer, YPG (ca 50 000 man) för försvar, och andra entiteter för ungdoms- och kvinnofrågor. Till detta kommer "polisstyrkan" Asayish (ca 25 000 man) med städernas säkerhet som främsta ansvar.²⁶ Enligt HRW har Asayish upprättat vägspärrar över samtliga tre kantonen och åtta polisstationer i 'Afrin, sex i 'Ain al-'Arab och 13 i al-Jazirah, där de kan hålla misstänkta i upp till 24 timmar. Asayish driver även fängelser/långtidsförvar.²⁷ Inom Jazirahs polis, trafikpolis etc. kan finnas både PYD-element och element på Damaskus lönelista.²⁸

2.2.1 Lokala "regeringar" och lagstiftande församlingar

I början av 2014 etablerades de första lokalregeringarna i Cezîre och Kobanê, och i mars 2014 utfärdades "Rojavas sociala kontrakt", the *Charter of the Social Contract of Democratic Autonomy*.²⁹ PYD uppger sig motsätta sig idén om en centralmakt som reglerar över områdena, och förordar istället delegation till lokala självstyren som förenas av gemensam reformlinje snarare än centraliserad regering. Utöver en "generalförsamling", har därför lokala lagstiftande församlingar,

²¹ En av Lifos samtalspartners vid möte med KNC i Arbil, 150308.

²² KNC, Arbil, 150308.

²³ Jabhat al-Shamiya/the Levant Front har nyligen sannolikt upplöst. Dessförinnan var den en kort period den potentiellt största rebellkoalitionen i landet (jfr Carnegie EFIP/A. Lund, "The End of the Levant Front", 2015-04-21, [länk](#)).

²⁴ Jfr Agathocle de Syracuse, "YPG offensive on Hasakah western front – 19 May 2015", [länk](#); Agathocle de Syracuse, «IS attack on Asayish HQ in Hasakah – 6 May 2015», [länk](#).

²⁵ NC/SOC, Political Committee, Istanbul, 150318.

²⁶ ICG, 140508; GlobalSecurity.org, "Kurdish People's Protection Unit YPG", 2015, [länk](#).

²⁷ HRW, 140619.

²⁸ UNAMI, Arbil, 150310.

²⁹ Se vidare, KNK, *Canton Based Democratic Autonomy of Rojava (Western Kurdistan – Northern Syria): A Transformations Process From Dictatorship to Democracy*, 1405, [länk](#); ICG, 140508; HRW, 140619.

inkluderande kurdiska, arabiska och assyriska/syrianska representanter inrättats i samtliga tre "kantoner".³⁰ Enligt Talesperson för *Kongreya Neteweyî ya Kurdistanê* (KNK)/Kurdistan National Congress (som får anses stå PKK nära)³¹ skall administrationen av "Rojava" därför också bygga på tre olika konstitutioner. Förhållandena ser väldigt olika ut: Jazirah är mer sammansatt, med många olika folkgrupper, medan Kobanê nästan uteslutande har kurdiska invånare och 'Afrin har viss mix, men främst kurder samt färre araber.³²

PYD uppges också ha inrättat ett antal "folkråd" i varje "kanton", att hantera allt från intern säkerhet till utrikesfrågor.³³ Enligt ICG, förefaller det vara PYD själva som utnämner representanter till dessa lokala s.k. *mala gel* (People's Councils), och utöver distribution av humanitärt bistånd mm, ser de i praktiken ut att fylla en närmast symbolisk funktion.³⁴

2.2.2 Rättsväsende och lokal administration

PYD uppges också ha inrättat s.k. *mahakim sha'abiya* (People's Tribunals) med personal utvald av PYD, att fungera som rättsväsende, utföra utredningar och utfärda arresteringsorder etc.³⁵ Tribunalerna skall ha två nivåer, en första instans och en besvärs-/överinstans. Domstolarnas oberoende från den styrande makten har dock starkt ifrågasatts.³⁶ Enligt KRG:s inrikesminister leds dessa "revolutionsdomstolar" i princip av PYD-folk, och fungerar egentligen inte.³⁷ Enligt en initierad FN-chef kan domstolarna sägas fungera "måttligt". Konflikten påverkar i och för sig institutionerna negativt, och det finns inget arv av fungerande rättsstat med oberoende domstolar i Syrien.³⁸

Enligt representanter för KNC i Arbil, uppges dock Jazirah i princip administreras som tidigare, dvs. domstolar och övrig rättssektor tillhör i huvudsak regimen. Det finns också en form av (skilje)domstolar för "inre kurdiska angelägenheter" som ligger under PYD, men de uppfattas inte som seriösa: Ofta agerar samma personer advokater på förmiddagen och domare på eftermiddagen, och de kan sakna erforderlig juridisk utbildning. ID-kort och andra officiella dokument utfärdas av kontor i regimen kontroll och personer på regimen lönelista. Det finns också trafikpolis etc. i Qamishli sorterande under regim och/eller PYD. PYD har partners i Damaskus som får Jazirah att fungera. Den som söker bygglov i Qamishli måste dock vända sig till både regimen och PYD och betala handläggning till dem båda - utan att för den skull garanteras bevis på att ärendet beviljats, enligt KNC.³⁹

³⁰ HRW, 140619.

³¹ Lifos kommentar. Enligt KNK grundades KNK i Amsterdam i maj 1999 av representanter för 789 kurdiska politiska partier, NGO's och individer från Kurdistan och förskingringen. KNK uppger sig arbeta för en fredlig lösning på "den kurdiska frågan". KNK har representationskontor i Bryssel, Arbil och Qamishli samt många andra städer och bedriver lobbyverksamhet gentemot regeringar, EU, FN och andra internationella organisationer för att väcka medvetenhet om situationen i Kurdistan. Enligt talesperson för KNK fungerar KNK som paraply för 55 kurdiska partier, varav några kopplade till KNC. KNK:s mission är att förhindra intra-kurdiska motsättningar, bl.a. mellan PKK och KDP.

³² KNK, Arbil, 150309.

³³ HRW, 140619.

³⁴ ICG, 140508.

³⁵ Ibid.

³⁶ HRW, 140619.

³⁷ KRG, Ministry of Interior, Arbil, 150309.

³⁸ UN Deputy Regional Humanitarian Coordinator Gaziantep, 150316.

³⁹ KNC, Arbil, 150308.

En initierad källa vid UNAMI:s regionkontor i Arbil framhåller att det ännu inte ser ut att finnas några seriösa försök till domstolssystem etc. i någon av kantonerna.⁴⁰ Vidare framhåller representanter för KNC, ADO m.fl. att de som arbetar som domare i de s.k. domstolarna på kvällarna vanligen arbetar som advokater på dagarna. En del har ingen utbildning alls. De lagregler som appliceras bygger i princip på syrisk lag. Det kan annars sägas att PYD i första hand riktat in sig på att fullt ut kontrollera säkerhetssektorn, där endast PYD-anslutna eller – allierade tillåts verka. Det är i realiteten inga andra än PYD/YPG som kommer ifråga för militära eller polisiära maktbefogenheter. Andra kategorier kan ingå i militära förband, men inte föra högre befäl.⁴¹

Vidare avseende administration, noterar UNAMI:s regionkontor i Arbil att PYD och regeringen bedriver olika former av myndighetsverksamhet parallellt med varandra, i mer eller mindre uttalat samförstånd. PYD ser naturligtvis fördelar med att det som kan fungera bra i Damaskus regi tillåts fungera.⁴² Representanter för NC/SOC framhåller dock att i princip alla administrativa myndighetskontor och domstolar som fungerar drivs av staten, medan verksamheten bevakas av PYD. Bl.a. i Derbassiyeh finns dock både regimdomstol och PYD-domstol. Det är i praktiken att föredra att vända sig till en regimdomstol, enligt här konsulterade interlokutörer, men vill man få ut officiella handlingar måste man ändå också vända sig till PYD för att få godkännande och stämplor. Samma principer gäller t.ex. vid ansökan om bygglov. Det ansöker man om vid en regimkontrollerad myndighet mot betalning, men därefter måste man ändå vända sig till PYD-kontor för att ”legalisera” beslutet mot ytterligare en betalning. Skulle man försöka hoppa över det steget så kommer Asayish och stoppar en eventuell byggnation.⁴³

Enligt KRG:s inrikesminister är i princip alla som sitter i den politiska administrationen, inklusive minoritetsföreträdare, lierade med PYD.⁴⁴ En FN-chef pekar på att ’Afrin förefaller präglas av strikt PYD-ordning, medan förhållandena i Jazirah förefaller vara något mindre strikta. Förutsättningar för fria, rättvisa val uppges dock inte finnas i nuläget. Aktörer som KNC tillåts verka men bara till en viss gräns.⁴⁵ En bedömare vid UNAMI:s regionkontor i Arbil framhåller att PYD visserligen hävdar att de har med sig en koalition av araber, assyrier, andra minoriteter och kurder i projektet, men att det trots allt är ”en PYD-skapelse rätt igenom”. Att PYD fortfarande samordnar sig med Damaskus, är dock snarare av praktiska skäl än ideologiska. Det betyder inte att de har antagit Assads politik. De arbetar i första hand utifrån en egen agenda, och det finns egentligen inget långsiktigt mål med samarbete med regimen. Det handlar snarare om vad man kan få ut av det i praktiska termer.⁴⁶ Man uppges bl.a. kunna förlita sig på den syriska staten för finansiering av löner till statligt anställda i området.⁴⁷ Avseende hälsosektorn noterar i och för sig KNC att den inte längre har stöd från Damaskus och att de flesta läkare har lämnat Qamishli. Precis som lärarkåren, finansierades tidigare all medicinsk personal av Damaskus. Läkare utan gränser finns dock

⁴⁰ UNAMI, Arbil, 150310.

⁴¹ NC/SOC, Political Committee, 150318.

⁴² UNAMI, Arbil, 150310.

⁴³ NC/SOC, Political Committee, 150318.

⁴⁴ KRG, Ministry of Interior, Arbil, 150309.

⁴⁵ UN Deputy Regional Humanitarian Coordinator Gaziantep, 150316.

⁴⁶ UNAMI, Arbil, 150310.

⁴⁷ Watan For Syria's National Progress; Kheyr Charity Foundation, Gaziantep, 150314.

närvarande, bl.a. i al-Malikiyah. Vidare driver YPG egna sjukhus för soldater. Finansiering bygger bl.a. på export av olja till KRI.⁴⁸

Samtalspartner vid UNAMI:s regionkontor i Arbil framhåller sammanfattningsvis att PYD nog snarare skall ses som en väloljad ”new kid on the block” än som en diktatur. Tack vare YPG så kunde också Kobanê återtas. Detta försöker man nu också göra det mesta möjliga av politiskt. PYD kom inte från ingenstans, det är ett traditionellt kurdiskt vänsterparti, men man har också en mycket pragmatisk hållning till USA m.fl. Tack vare PYD öppnades också en humanitär korridor till svårnådda områden i Syrien och Irak. De kan bidra till att hindra katastrof i norr.⁴⁹

Som framgår har mottagandet av PYD-projektet således varierat. Bland dem som lever under PYD-kontroll uppges finns en tämligen utbredd uppskattning av PYD/YPG för dess förmåga att bereda invånarna skydd mot jihadisterna. Samtidigt uppges rörelsen egentligen ha vunnit förhållandevis få reella sympatisörer. Ett av skälen till det är övergrepp mot den egna befolkningen begångna av YPG och asayish, bl.a. bortföranden, godtyckliga frihetsberövanden och fängslanden av oppositionella aktivister.⁵⁰ I juni 2014 pekar bl.a. Human Rights Watch på en rad brister i ”rättssäkerheten”, inhuman behandling av fångar, ouppklarade försvinnanden samt utnyttjande av minderåriga i YPG:s och asayishs tjänst.⁵¹ Ouppklarade försvinnanden kan vara ett fortsatt aktuellt problem.⁵²

2.2.3 Folkbokföring och utfärdande av officiella handlingar

Enligt KRG:s inrikesminister finns ingen annan fungerande folkbokföringsdatabas än regimens i de kurddominerade områdena.⁵³ Enligt en syrisk biståndsorganisation som opererar i områdena, har PYD börjat arbeta på egna folkbokföringsregister och öppnat myndigheter som utfärdar egna dokument.⁵⁴ Enligt organisationen och medarbetare vid UNHCR utfärdas bl.a. egna ID-handlingar, utifrån egen design, men de skall endast vara giltiga lokalt.⁵⁵ Enligt medarbetare vid UNHCR utfärdar regeringsanställda representanter vid regeringskontor fortfarande de dokument och handlingar som kan anses vara officiella, fast under PYD:s överinseende.⁵⁶ Officiella ID-handlingar utfärdas i princip endast i regimkontrollerade områden.

Det syriska ID-kortet kan man enligt uppgift få ut vid 14 års ålder, dock endast vid personlig inställelse, i normala fall på hemorten. Myndigheterna fungerar dock i Hasakah stad, där man också kan få officiella handlingar utfärdade om man är syrisk medborgare. Vidare är flygplatsen i Qamishli öppen för trafik till och från Damaskus. Man kan därmed även resa till Damaskus för att ordna pass eller andra handlingar om man är hemmahörande i områden där myndigheterna inte fungerar. Det finns också en ny ordning som öppnar för att ansöka om ID-kort vid ett nytt kontor i Damaskus. Pass, äktenskapsbevis, födelsebevis, etc. går också att få ut via ombud i Damaskus.⁵⁷ Passkontoren i Hasakah ligger annars under regimkontroll

⁴⁸ KNK, 150309.

⁴⁹ UNAMI, Arbil, 150310.

⁵⁰ ICG, 140508; HRW, 140619; jfr frekvent rapportering via KurdWatch [länk](#).

⁵¹ Se vidare, HRW, 140619.

⁵² Se t.ex. Al-Monitor, “Abductions in Syria cause widespread fear”, 2015-04-27, [länk](#).

⁵³ KRG, Ministry of Interior, Arbil, 150309.

⁵⁴ Watan For Syria's National Progress; Kheyr Charity Foundation, Gaziantep, 150314.

⁵⁵ Ibid.; UNHCR, Arbil, 150309; UNHCR, Arbil, 150310.

⁵⁶ UNHCR, Arbil, 150310.

⁵⁷ Watan For Syria's National Progress; Kheyr Charity Foundation, Gaziantep, 150314.

och uppges fungera, enligt KNC.⁵⁸ Inga pass utfärdas dock till kurder i Qamishli f.n., enligt samtalspartners i Arbil.⁵⁹

Medborgarskapsregistrering av *ajanib* ("utlänningar", kurdiska icke-medborgare) från Hasakah har upphört. Det finns fortfarande en del som inte hunnit registrerat sig, och därmed inte heller kunnat få syriska ID-handlingar. Många uppges också ha valt att inte registrera sig för att undslippa militärtjänst, vilket vissa menar var ett av skälen till att regimen öppnade upp för registrering av *ajanib*.⁶⁰ ID-bevis för *maktoumin* ("papperslösa", statslösa kurder) skrivs normalt under av *mukhtar* (tidigare utsedda av regimen, nu osäkert) men på underlag från inrikesministeriet.⁶¹

2.2.4 PYD:s och KNK:s bild

Som respons på Human Rights Watchs kritik sommaren 2014⁶² svarar PYD (i form av "den demokratiska självstyresadministrationen") att de är nöjda med hur HRW klargör att man lyckats skapa relativ stabilitet och säkerhet i regionen, att minoriteters och religiösa gruppers rättigheter respekteras samt att den demokratiska autonomin garanterar Jazirahs olika "komponenters" representation; 10 % assyrier, araber och kurder, 5% andra minoriteter och teknokrater, samt återstående 65 % invalda enligt vallag av april 2014. PYD vill bl.a. korrigera bilden av att man skulle vara den enda makthavaren i områdena, och framhåller att det "sociala kontraktet" lagts fram för olika intressen, inklusive KNC, samt att det i augusti 2013 godkännts av regionens folkförsamlingar, varefter administrationen satts upp av 11 olika politiska partier, 47 civila organisationer och assyriska samt arabiska organisationer i slutet av januari 2014. Vidare pekar PYD på att man inte infört undantagstillstånd trots pågående krig. Enligt PYD är det också viktigt att hålla i åtanke att områdena "står under blockad", att man tagit emot 500 000 internflyktingar och lider av brist på vatten, el och mycket annat. PYD påpekar också att "projektet" är unikt i och med dess etniska och religiösa samexistens, deltagande av kvinnor i alla fora, inklusive militär och politik, samt att YPG:s kamp mot terrorism gynnar regionen. PYD understryker också att man måste skilja på personer som tas i förvar pga. brottsmisstankar och s.k. politiska fångar. Asayish framhåller att där inte finns några politiska fångar i områdena, men att andra partier lyfter fram exempel som egentligen rör brottsmisstänkta som om det vore fråga om politiska fångar. Enligt PYD har alla medlemmar i KNC rätt att bedriva politik, inom ramen för administrationens lagstiftning och det sociala kontraktet.⁶³

Talesperson för KNK framhåller vidare att relationerna mellan PYD och KNC i grunden är acceptabla. KNK bedömer dock att de lokala problem och utmaningar man har att hantera i Rojava lämpligen bäst hanteras av Syrienbaserade parter, dvs. PYD. TEV DEM och KNC uppges dock föra dialog, bl.a. inför val i Jazirah. Vallag finns på plats, inklusive principer om fria val, valobservatörer etc. Det har egentligen inte hållits några regelrätta val i Jazirah hittills, men där finns 37 politiska partier som samverkar med PYD, enligt KNK. Flera organisationer, varav några assyriska, några arabiska, någon tjerkesisk, har också ombetts att välja ut representanter för sina grupper till de lokala administrationerna. Även KNC-representanter deltog initialt i processen men drog sig sedermera ur. Inga av dessa

⁵⁸ KNC, Arbil, 150308.

⁵⁹ KNK, 150309; flera oberoende observatörer i Arbil, mars 2015.

⁶⁰ Watan For Syria's National Progress; Kheyr Charity Foundation, Gaziantep, 150314.

⁶¹ UNHCR, Arbil, 150310.

⁶² HRW, 140619.

⁶³ Peace in Kurdistan, "PYD responds to Human Rights Watch report", 140703, [länk](#).

partier är dock särskilt representativa för det kurdiska folket. Det är egentligen bara PYD som representerar ”folkets visioner om ett framtida Kurdistan”. Majoriteten av invånarna i de tre områdena stödjer PYD. Avsaknad av politiska visioner har gjort att KNC ännu inte delar ledningen för kommunerna, men de kommer att tillåtas ställa upp i val enligt PYD, sedan får befolkningen säga sitt. I assyriska områden lanseras assyriska kandidater osv. Om val genomförs i Jazirah kan trots allt hända att några eller alla de partier som ingår i KNC representerar sig själva.⁶⁴

2.2.4.1 Rojawas ”kantoner”, invånare och städer

Cezîre (al-Jazirah) (1,5 milj invånare, jan 2014) Har muslimska, kristna och jezidiska invånare. Erkänner kurdiska, arabiska och arameiska som officiella språk. Betydande mängd internflyktingar från övriga delar av landet.	Êfrîn (’Afrin) (1,3 milj invånare, jan 2014) Absolut majoritet kurder, en komponent alawitiska kurder och jezidier. Officiellt språk: kurdiska. Betydande mängd internflyktingar från övriga delar av landet.	Kobanê (’Ain al-’Arab) (1 milj invånare, jan 2014) Huvudsakligen kurdisk befolkning [varav en betydande andel fortfarande i extern- eller internflykt efter IS’ attacker hösten 2014].
Qamislo (Qamishli)	Êfrîn	Kobanê (navend)
Derik (Malikiyah)	Reco	Rojhilatê Kobanê
Tirbespiye (Qahtaniyah)	Bilbil	Rojavayê Kobanê
Amûdê (Amuda)	Mabeta	
Serekanîyê (Ras al-’Ayn)	Şerawa	
Dirbesîyê (Darbasiyah)	Cinderîsê	
Hesseke (al-Hasakah)	Şîyê	
Til Temir (Tell Tamer)	Şera	
Girke Lege (Mabada)		
Rimelan (Tahtani)		
Cil Axa (Jawadiya)		

Varje kanton skall ha ”oberoende” kontroll över sina respektive utbildningssystem, samhällsservice och asayish/polis-, YPG- och YPJ-styrkor.⁶⁵

Cezîres (al-Jazirahs) strukturer

Executive Council (regering); Executive Council Bodies (ministerier)

President (kurd), två deputies (en arab, en assyrier/syrian)

1. External Relations
2. Defence and Self-Protection (YPG/YPJ)
3. Interior (Asayish/polis)
4. Justice
5. Local and Municipal Committees of Statistics and Planning (Municipalities)
6. Financial Authority including a General Secretariat for Banks and Customs
7. Employment and Social Affairs
8. Education
9. Agriculture
10. Energy
11. The Health Authority
12. Trade and Economy
13. Martyrs' Families
14. Culture and Media

⁶⁴ KNK, 150309.

⁶⁵ KNK, *A people’s quest for freedom and democratic autonomy*, 1403, [länk](#); KNK, *Canton Based Democratic Autonomy of Rojava (Western Kurdistan – Northern Syria): A Transformations Process From Dictatorship to Democracy*, 1405.

15. Transport
16. Youth and Sports
17. Environment, Tourism and Antiquities
18. Religious Affairs
19. Women's and Family Affairs
20. Commission on Human Rights
21. Communications
22. The body of Provisions.

Legislative Council (president, två vicepres., 101 medlemmar, kurder, assyrier/syrianer, araber, varav 40% kvinnor).

Judicial Council (40% kvinnor),

Supreme Constitutional Court (sju ledamöter, ordförande föreslagen av Legislative Council's president, 40% kvinnor),

High Commission of Election (18 ledamöter, 40% kvinnor),

Legislative Council (president, två vicepres., 101 ledamöter, kurder, assyrier/syrianer, araber, 40% kvinnor).

Local Administration Council (i 10 av al-Jazirahs städer).⁶⁶

2.3 Icke-kurdiska minoriteters bild

Som framgått ovan finns djupt kritiska röster mot PYD även hos företrädare för icke-kurdiska minoriteter, bl.a. hos NC/SOC-anslutna ADO. Dessa interlokutörer poängterar också bl.a. att assyrierna länge strävat efter att hålla sig utanför konflikten. Deras ställning i regionen uppges vara särskilt känslig i och med att de riskerar att utrotas helt, varför man nu tar till vapen för att skydda sina byar, samtidigt som både PYD och regimen försöker dra in dem på sin sida. Slaget om Tel Tamr var sannolikt en i en kommande rad av friktioner relaterade till oljefält, vatten och andra resurser. PYD styr annars områdena med järnhand. Av praktiska skäl låter man dock lokal statskontrollerad administration fungera som tidigare, och rekryterar i viss utsträckning också personer ur minoritetsgrupper till positioner i lokalstyren. Ordföranden för Jazirahkantonen är t.ex. arab medan hans vice är assyrier. Dessa personer kan dock "betraktas som PYD", enligt ADO m.fl.⁶⁷

En syrisk-ortodox präst som står i kontakt med ett stort antal kristna från olika församlingar i Hasakah stad, Qamishli, Ras al-'Ayn och Khabourområdet (samt utomlands), varav ett antal som någon period suttit fångar hos IS, framhåller dock att kristna inte har några problem under det kurdiska styret. De eventuella problem som kan uppstå ligger i så fall snarare på individuell, privat nivå. I och med att många kristna har lämnat landet så har de kvarvarande i och för sig inte särskilt stort politiskt inflytande, men det skulle annars rimligen ha varit större.

Möjligheterna finns under PYD. Efter att de kristna nu kunnat beväpna sig känner de sig också lite starkare än tidigare. Vissa har i och för sig inkallats till YPG, andra anslutit sig frivilligt, medan många i princip bara fungerar som vakter. Det finns överenskommelser mellan assyrierna och PYD om skydd av assyriska hemområden. De miliser som bildats opererar visserligen i egna separata förband, men sida vid sida och i koordination med YPG. När Kobani befriades fanns dessa miliser också med vid YPG:s sida. I Khabour finns nu både kurdiska och assyriska styrkor samt regimstyrkor. "IS lyckades på ett par dagar tvinga alla kristna att fly från Mosul. Vem tog då emot dem om inte kurderna? Det var visserligen inte så för

⁶⁶ KNK, Op.cit.

⁶⁷ NC/SOC, Political Committee, Istanbul, 150318.

hundra år sedan, men nu är kurderna minoriteternas beskyddare.”⁶⁸ En likartad bild ges av metropoliten för den syrisk-ortodoxa kyrkan i Mosul, Kirkuk och KRI (som var den siste biskopen att lämna Mosul innan staden föll helt i IS händer). Han framhåller att relationerna mellan kurderna i Jazirah och assyrierna generellt är mycket bra. Om problem uppstår, så rör det sig om problem individer emellan. Möjligen finns visst missnöje med att kurderna över tid delvis brett ut sig över områden som historiskt varit assyriska (kyrkan i Qamishli har av demografiska skäl förbjudit assyrier att sälja mark till kurder). Incidenter äger rum, som t.ex. när en präst skulle besöka Malikiyeh och fördes till förhör hos Asayish pga. att han hade med sig egen bevakning.⁶⁹

De minoritetsröster som konsulterats här pekar alltså främst på förhållandvis goda relationer till PYD och, inte minst, YPG:s säkerhetsinsatser för regionens invånare. Den bilden förstärks också bl.a. av initierade oberoende bedömare vid UNAMI:s regionkontor i Arbil och andra FN-källor, som framhåller att minoriteter tenderar att ha väldigt goda relationer till PYD. Det finns visserligen viss oro hos sunniaraberna, men när jezidiska Sinjar anfölls - på den irakiska sidan - så var det inga KNC-bataljoner som tillströmmade utan YPG. Där gjorde de initialt en akut och livsnödvändig insats för att skydda vad som skyddas kunde av jezidiska områden, medan andra avvaktade. PYD pekar också på att människor från andra delar av Syrien kontinuerligt söker sig till områden under PYD:s kontroll. Det finns flera IDP-läger i området, bl.a. nära gränsen till KRI.⁷⁰ Kyrkor kan verka fritt i Jazirah, och många kristna har sökt sig till PYD-kontrollerade områden eftersom de trakasseras av IS runtomkring. Enligt FN-källor förekommer dock inga rapporter om sekteristiskt våld i de områden som faktiskt kontrolleras av PYD/YPG.⁷¹

3. YPG, Asayish och annan milis

Vid mitten av 2014 uppgav PYD:s väpnade gren *Yekîneyên Parastina Gel* (YPG)/People's/Popular Protection Units att de hade ca 50 000 soldater att tillgå, medan oberoende källor uppskattade antalet till ca 30 000.⁷² Oavsett vilken av siffrorna som då låg närmast sanningen, så ökade antalet stridande för YPG markant under hösten 2015.⁷³ YPG beskriver sig själva som ”en nationell legitim, multietnisk och multinationell militär institution av söner och döttrar till regionens komponenter av kurder, araber, syrianer, assyrier, turkmener och armenier som antar den legitima rätten till självförsvar i enlighet med internationella lagar.”⁷⁴ I och med YPG:s rötter i PKK kan sägas att man har drygt trettio års erfarenhet av gerillakrigföring och strikt militär disciplin att bygga vidare på, till skillnad från många andra miliser i det syriska inbördeskriget.⁷⁵ YPG, som främst opererar utanför städerna och på landsbygden, har också på institutionaliseras till motsvarande en reguljär värnpliktsarmé med militärakademi och ledningsstab i form av ett högre militärråd baserat i Dêrik (al-Malikiyah). Under processen har YPG också dels mobiliserat kvinnoförbandet *Yekîneyên Parastina Jinê*/Women's Protection Units (YPJ), dels sökt mobilisera assyrier/syrianer och araber i de egna

⁶⁸ Syrisk-ortodox präst, Mardin, 150312.

⁶⁹ Metropolitan of Syriac Orthodox in Mosul, Kirkuk and the KRI; KRG, Ministry of Awqaf Religious Affairs, General Directorate of Christian Affairs, Ain Kawa, 150310.

⁷⁰ UNAMI, Arbil, 150310.

⁷¹ UN Deputy Regional Humanitarian Coordinator Gaziantep, 150316.

⁷² GlobalSecurity.org, 2015.

⁷³ Lifos kommentar.

⁷⁴ GlobalSecurity.org, 2015.

⁷⁵ Lund, 2014, s. 483-84.

leden. Med tiden har man också kommit att acceptera icke-kurdiska element med eget ledarskap fast under YPG:s överbefäl. Däremot har man konsekvent hindrat andra kurdiska miliser från att operera inom PYD/YPG-kontrollerat område,⁷⁶ där man ”är ensamma om att ha en armé”.⁷⁷ Detta med undantag för slaget om Kobanê hösten 2014, då bl.a. irakisk-kurdisk peshmerga tilläts resa in och förstärka de egna styrkorna i området,⁷⁸ jämte tillströmmande förstärkningar från många andra håll, inte minst från Qandilbergen (bl.a. PJAK).⁷⁹

Representanter för KNC uppger att man har en egen KNC-knuten peshmerga i Irak om ca 3000 man, som f.n. befinner sig i ett gränsområde mellan Irak och Syrien. De tillåts dock inte delta i försvaret av Rojava.⁸⁰ Även KRG:s inrikesminister framhåller att KNC-partierna har en fungerande milis, bl.a. ett antal som f.n. ingår i irakisk peshmerga i strider mot IS i norra Irak. YPG uppges dock inte ha tillåtit dem inresa under slaget om Kobanê, och KRG fann i det läget inte heller att det skulle ha varit en god idé med hänsyn till påtaglig risk för att de kurdiska miliserna så småningom skulle komma att strida mot varandra.⁸¹ Enligt KNK sade sig YPG vara villiga att ta in KNC-peshmerga under sitt befäl, men inte utan samordning.⁸² Det är i princip endast syrianska Sutoro, Sotooro (se nedan) och regimen som tillåts ha egna miliser i området.⁸³ Varje kanton skall dock ha ”oberoende” kontroll över sina respektive YPG-, YPJ- och asayish-/polisstyrkor, enligt KNK.⁸⁴

Asayish uppges uppgå till ca 20-25 000 personer, vars främsta ansvar är att svara för säkerhet i städerna.⁸⁵ Asayish uppges ha åtta polisstationer i 'Afrin, sex i 'Ain al-'Arab och 13 i al-Jazirah, där de kan hålla misstänkta i upp till 24 timmar. De driver även fängelser för långtidsförvar.⁸⁶ Asayish och övrig polis ligger formellt under Ministry of Interior, vilket i sin tur ligger under TEV DEM. Där finns många olika kategorier anställda inom säkerhetssektorn, bl.a. assyrier, varför den också kan sägas representera olika intressen, enligt KNK.⁸⁷ Enligt KNC är dock alla Asayish PYD.⁸⁸ Även bedömare vid UNAMI:s regionkontor i Arbil framhåller att Asayish här i stort sett utgörs av PYD/YPG-personal. Det kan lokalt finnas arabiska och assyriska element, vilka dock främst skall ses som grenar av PYD/YPG.⁸⁹

I Hasakah provins finns vidare å ena sidan anhängare till the Syriac Union Party (SUP) med dess milis *Sutoro*, som underställt sig PYD, å andra sidan Qamishlibaserade *Sotooro*, vilken förefaller vara ett regimelement. Kopplat till SUP, finns även the Syriac Military Council, som i princip är en del av YPG, enligt

⁷⁶ ICG, 140508; KRG, Ministry of Interior, Arbil, 150309.

⁷⁷ Watan For Syria's National Progress; Kheyr Charity Foundation, Gaziantep, 150314.

⁷⁸ Lifos kommentar.

⁷⁹ Jfr Al-Monitor, "Iran's Kurds rise up as their leaders remain divided", 150511, [länk](#). Free Life Party of Kurdistan (PJAK) är ett iransk-kurdiskt parti inom PKK-sfären.

⁸⁰ KNC, Arbil, 150308.

⁸¹ KRG, Ministry of Interior, Arbil, 150309.

⁸² KNK, 150309.

⁸³ KNC, Arbil, 150308.

⁸⁴ KNK, 1403.

⁸⁵ ICG, 140508.

⁸⁶ HRW, 140619.

⁸⁷ KNK, 150309.

⁸⁸ KNC, Arbil, 150308.

⁸⁹ UNAMI, Arbil, 150310.

Al-Tamimi.⁹⁰ Enligt ICG ser Suturo sig själva som i opposition till regimen, men anser att de facto-samarbete kan berättigas med invånarnas bästa för ögonen. YPG uppges samarbeta med Suturo i Qamishli, Malikiyah, Hasakah och Qataniyah. YPG uppges även koordinera med regimlojala *Jaysh al-Difa'a al-Watani* ("National Defence Army"/[Forces/NDF]), som här bl.a. utgörs av en ca 500 man stark milis från de arabiska klanerna al-Sharabiyin och al-Taie från Qamishli och Hasakah.⁹¹ Enligt KNK koordinerar Suturo alla operationer med YPG. YPG stödjer också Syriac Military Council's operationer mot IS.⁹² I mars 2015 framhåller representant för ADO i NC/SOC att assyrierna i området militärt nu är delade i tre: Ett antal strider på regimsidan, i regimlojala miliser, en del med YPG medan många nu också ingår i egna miliser, bl.a. "Byarnas väktare".⁹³

3.1 Rekrytering till militärtjänst i de kurdiska områdena

Syrienbevakare vid Carnegie Middle East Center och militärrådgivare vid The Commission of Inquiry framhåller att regimen i princip upphörde att gå ut med inkallelser till militärtjänst i samband med att PYD/YPG tog över kontrollen över kurdiska områden i mitten av 2012. Invånare i de områdena (som enrollerat sig hos YPG [eller utför självförsvarsplikt, nedan]) skall därmed i praktiken vara undantagna från militärtjänst sedan dess.⁹⁴ Enligt bedömare vid UNAMI:s regionkontor i Arbil är det dock oklart om den syriska försvarsmakten helt slutat rekrytera värnpliktiga eller reservister i kurdkontrollerade områden.⁹⁵ Under hösten 2014 förekom åtminstone uppgifter om att den syriska försvarsmakten vänt sig till personer under 42 års ålder anställda vid ett antal statliga myndigheter i de kurddominerade områdena för att de skulle göra sig tillgängliga som reservister, med varning om att de som inte gjorde det riskerade att bli uppsagda från sina anställningar.⁹⁶ Vidare uppger medarbetare vid UNHCR att syriska flyktingar de möter i Arbil fortfarande anför att rekrytering till syrisk militärtjänst äger rum i de kurdiska områdena.⁹⁷

3.1.1 Rekrytering till YPG/YPJ

PYD/YPG har anklagats för systematisk tvångsrekrytering och rekrytering av minderåriga till både YPG och YPJ.⁹⁸ Enligt en källa som relativt nyligen varit internflykting i Afrin pågår rekrytering av 16-17-åriga pojkar till YPG. De yngsta skall ha varit 13 år, men uppges ha gått med frivilligt. Det förekommer även att flickor rekryteras.⁹⁹ Vidare rapporterar Syria Deeply bl.a. om klagomål om tvångsrekrytering i samband med slaget om Kobanê.¹⁰⁰ Enligt KNC har PYD också fört bort ungdomar från Qamishli, Amouda och Afrin till YPG. Även flickor uppges riskera att föras till tjänstgöring ifall ingen son finns i hemmet. Om varken pojke eller flicka finns i familjen kan även äldre kallas in för att tjänstgöra i

⁹⁰ Al-Tamimi, Aymenn Jawad, "Minority Dynamics in Syria", 140729, [länk](#).

⁹¹ ICG, 140508.

⁹² KNK, 150309.

⁹³ ADO/NC/SOC, 150318.

⁹⁴ Lifos, *Reguljär och irreguljär syrisk militärtjänst*, 141124 [länk](#).

⁹⁵ UNAMI, Arbil, 150310.

⁹⁶ KurdWatch, "Al-Hasakah: Regime wants to call up reservists", 2014-12-08, [länk](#).

⁹⁷ UNHCR, Arbil, 150309. Lifos bedömning är att ev. inkallelser till värnplikt eller reservtjänstgöring är svåra för försvarsmakten att verkställa i de kurddominerade områdena.

⁹⁸ KNC, Arbil, 150308, m.fl.; jfr KurdWatch, "PYD again abducts a minor to the Qandil Mountains", 150107 [länk](#); KurdWatch, "Declaration against the PYD's recruitment of minors", 150116 [länk](#).

⁹⁹ Samtal med syrier vid Multi Service Center for Syrian Refugees, Gaziantep, 150316.

¹⁰⁰ Syria Deeply, "YPG's Mandatory Military Service Rattles Kurds", 140827.

vägspärr eller liknande, enligt KNC.¹⁰¹ Även KRG:s inrikesminister framhåller att PYD/YPG:s militärtjänst och självförsvarsplikt inte är frivillig.¹⁰² Det finns även uppgift om att PYD rekryterat motvilliga flyktingar i KRI till YPG.¹⁰³

En del oberoende rapportörer och källor i PYD-sfären motsätter sig delar av denna beskrivning. Enligt en initierad bedömare vid UNAMI:s regionkontor i Arbil har det visserligen förekommit tvångsrekrytering. YPG fungerar annars i hög grad som annan PKK-gerilla. Det finns en hel del både män och kvinnor som ansluter sig, varför man i betydande omfattning bygger sin milis på frivilliga rekryter. Källan har inte tagit del av trovärdiga uppgifter om att man skulle föra bort kvinnor/flickor mot deras vilja. Om så skulle vara fallet skulle man snabbt få det kurdiska samfundet mot sig av kulturella skäl. Det skulle leda till vendettor.¹⁰⁴

Enligt uppgift från KRG-källor utgörs ryggraden i YPG av en kärntrupp av ca 400 kompetenta/stridserfarna krigare, varav en del syriska kurder, som i ett tidigt skede av Syrienkrisen reste in från PKK-baser i de irakiska Qandilbergen. Den största andelen av dem som rekryterats till YPG skall dock ha rekryterats lokalt.¹⁰⁵ Många som ansluter sig till YPG uppges också göra det för att skydda sig själva, sina familjer och egendomar, enligt ICG:s interlokutörer.¹⁰⁶ Medarbetare vid UNHCR i Beirut framhåller också att unga kurder i Syrien generellt är mycket medvetna om att de tillhör en utsatt minoritet och samtidigt mycket nationalistiska, innebärande att de vill strida för ”den kurdiska saken”.¹⁰⁷

Enligt KNC är familjer som har någon martyr från Qandilbergen i familjen de enda som ”slipper undan” rekrytering till YPG. Alla som inkallas skrivs in för minst sex månaders tjänstgöring, men i praktiken är det få som tillåts lämna YPG innan de dör i fält. Inofficiellt, i praktiken går det i och för sig också att undvika tjänstgöring i YPG mot betalning.¹⁰⁸ Även andra representanter för KNC och ADO m.fl. hävdar att tvångsrekryteringen av unga män fortsätter. Tvångsrekrytering av flickor [*till YPJ*] kan dock endast sägas ha förekommit i ett fåtal individuella fall. Det ser inte ut att vara en systematisk policy från PYD, enligt dessa interlokutörer.¹⁰⁹

Samtidigt uppger flera källor, bland dem medarbetare vid HRW, att rekrytering till YPG/YPJ i huvudsak sker på frivilligbasis, och att man som regel har ett tämligen stort urval av frivilliga potentiella rekryter att bygga på då stödet för YPG förefaller vara påtagligt bland de människor som lever i områdena. Som framgått, har också en del araber och kristna enrollerat sig.¹¹⁰ Enligt KNC avlönas alla tjänstgörande i YPG med minst 25000 syriska pund.¹¹¹

Rekrytering av minderåriga

¹⁰¹ KNC, Arbil, 150308.

¹⁰² KRG, Ministry of Interior, Arbil, 150309.

¹⁰³ OCHA, Arbil, 150308.

¹⁰⁴ UNAMI, Arbil, 150310.

¹⁰⁵ Lifos, 141124.

¹⁰⁶ ICG, 140508.

¹⁰⁷ Lifos, 141124.

¹⁰⁸ KNC, Arbil, 150308.

¹⁰⁹ NC/SOC, Political Committee, 150318.

¹¹⁰ Udlændingestyrelsen, SYRIA: *Military Service, Mandatory Self-Defence Duty and Recruitment to the YPG*, 150226, [länk](#).

¹¹¹ KNC, Arbil, 150308.

YPG uppges länge aktivt ha försökt övertala mycket unga rekryter, ned till 10-14 års ålder, enligt företrädare för KNC. Om familjen i fråga inte gått med på det som den unge aspiranten "själv velat", kan det ha förekommit att fadern uppsöks i hemmet för att talas tillrätta. Enligt KNC finns det också exempel där unga pojkar som velat gå med i YPG mot föräldrarnas vilja ändå förts bort till träningsläger. Informationer från KurdWatch och andra MR-bevakare har också länge pekat på att både kurdiska pojkar och flickor mer eller mindre tvingats in i YPG. Metodiken ser därmed ut att ha förekommit. Samtidigt gör informationer från YPG-talespersonen Aras Xani gällande att YPG sommaren 2014 demobiliserat ett stort antal pojkar och flickor och, via "avtal" med Geneva Call, utlovat att demobilisera alla minderåriga rekryter och upphöra att rekrytera nya.¹¹²

2015 har bl.a. KurdWatch och Institute for the Study of War rapporterat att kurdiska invånare i Amouda demonstrerat mot "obligatorisk inkallelse av minderåriga" till tjänstgöring i YPG, efter att en 16-årig skolflicka från staden inkallats. Vidare rapporterar bl.a. the Daily Star Lebanon i januari att minderåriga, bland dem flickor, också inkallas [till YPJ] i både 'Afrin och Jazirah kantonen.¹¹³ Huruvida flickor tvångsrekryteras eller ej ser det ut att råda delade meningar om. Däremot uppges inte råda någon större tvekan om att ungdomar åtminstone ned till 17 års ålder har rekryterats till YPG. Det uppges också finnas exempel på yngre. Enligt uppgift skall t.ex. en femtonårig pojke ha avlidit i strid mot IS våren 2015.¹¹⁴

Enligt Human Rights Watch, har både YPG och Asayish använt sig av både pojkar och flickor under 18 år vid vägspärrar och baser i de kurdiska områdena. Både YPG och Asayish bemöter kritiken med att de gör ansträngningar för att reducera antalet minderåriga i tjänstgöring för militära syften. YPG framhåller också att en del barn tidigare enrollerats på "frivilligbasis", men inte nyttjats i fält. Sedan december 2013 uppges det dessutom strida mot YPG:s generalkommandos reglemente att minderåriga dras in i YPG. Regelverket förefaller dock ännu inte ha efterlevts fullt ut. Enligt Asayish gäller nu i princip samma för Asayish, vars interna regelverk stipulerar att det är förbjudet att rekrytera minderåriga, och att alla Asayishmedlemmar numera dessutom måste vara över 25 år.¹¹⁵

3.1.2 Självförsvarsplikt

Sommaren 2014 rapporteras PYD/YPG ha infört en ny ordning/lokal lagstiftning om obligatorisk självförsvarsplikt, bl.a. för att möta IS avancemang. Regelverket i Jazirah uppges konkret stipulera att en man, mellan 18 och 30 år gammal, från varje familj skall enrollera sig för tjänstgöring i upp till ett års tid. I Kobanê uppges regelverket stipulera att män mellan 18 och 45 års ålder enrollerar sig för tjänstgöring i totalt sex månader under ett års tid.¹¹⁶ Syrienspecialist vid Carnegie Middle East Center framhåller att PYD visserligen har infört obligatorisk värnplikt, men att man hittills inte varit fullt konsekventa. Man "tvångsrekryterar" endast dem som är arbetslösa, personer från fattiga landsbygdsområden etc., medan de som redan har en anställning förefaller ha ett val, och man även ser ut att undvika dem som tillhör konkurrerande politiska partier, t.ex. inom KNC.¹¹⁷ Enligt uppgift

¹¹² Lifos, 141124.

¹¹³ Ibid; The Daily Star Lebanon, "Mobilization efforts on the rise in Syria's war of attrition", 150130, [länk](#).

¹¹⁴ NC/SOC, 150318.

¹¹⁵ HRW, 140619, s. 38-42.

¹¹⁶ Jfr KurdWatch, "Duty of self-defense", 'Amudah, 13 juli 2014, 141222 [länk](#).

¹¹⁷ Lifos, 141124.

från talespersoner för TEV DEM [i princip PYD] till danska Udlændingestyrelsen, började lagen om självförsvarsplikt implementeras i Jazirah den 20 november 2014.¹¹⁸ I januari 2015 rapporterade KurdWatch att den PYD-tillsatta försvarskommittén i Jazirah bestämt en deadline för alla inkallade invånare i kantonen att inställa sig för ”obligatorisk värnplikt”.¹¹⁹ Enligt TEV DEM ska plikten annars gälla lika för alla kantonernas invånare mellan 18 och 30 års ålder, oavsett etnisk eller religiös tillhörighet (kurder, araber, assyrier etc.), och normalt genomförs på sex månader under ett års tid.¹²⁰

Inkallelse och utbildning

Representanter för KNC framhåller att det i praktiken går till så att YPG/Asayish uppsöker "alla hem" för att få med minst en familjemedlem. Personer mellan 15 och 40 års ålder uppges inkallas i Afrin, personer i upp till 35 års ålder i Kobane, och upp till 30 års ålder i al-Jazirah.¹²¹ Enligt TEV DEM skall dock, enligt lag, ingen minderårig inkallas till självförsvarsplikt. Däremot finns utbildning i självförsvar för minderåriga, på frivilligbasis. Det finns annars en rad centra, sorterande under den kurdiska administrationens försvarskommitté, som tillsammans med Asayish ansvarar för att rekrytera ”värnpliktiga”. Tillvägagångssättet skall vara att en grupp av personer från det lokala självförsvarskontoret och Asayish går från hus till hus och ber folk att sända i första hand en son till självförsvarsplikt, sedan är det upp till familjen att avgöra vilken av deras söner de kan tänka sig låta ta värvning. Därefter skall vederbörande uppsöka närmaste rekryteringskontor i hemstaden. Efter att rekryten inställt sig följer normalt ca en och en halv månads militär- och ideologiutbildning hos erfarna YPG-soldater, varefter rekryten normalt får en form av vaktjänst i närområdet under resten av tjänstgöringstiden. Enligt TEV DEM skickas man dock inte per automatik till fronten för strid, men möjligheten finns för dem som ställer upp frivilligt.¹²²

Anstånd/uppskov, frisedel och desertering

Enligt TEV DEM skall plikten genomföras oavsett om vederbörande genomfört den syriska statens värnplikt eller ej. Man kan dock få uppskov eller frisedel. Om man är det enda barnet i en familj eller av medicinska skäl inte kan tjänstgöra kan man undantas från plikten. Man kan också få anstånd pga. studier på så sätt att man tjänstgör under studieavbrott för sommarledighet i två år i rad.

En rekryt som deserterar från självförsvarsplikten och arresteras skall ställas inför rätta. Enligt TEV DEM beror påföljden på bakgrunden i det enskilda fallet. Domstolarna uppges emellertid fortfarande diskutera lämpliga påföljder. En rekryt som inte inställer sig inom en vecka från inkallelse rapporteras in till asayish, som administrerar en lista över dem som håller sig undan, som de distribuerar i vägspärrar etc. Vid påträffande i kontroll sänds vederbörande omgående till tjänstgöring, men man uppges normalt inte eftersöka sådan person i hemmet.¹²³

¹¹⁸ Udlændingestyrelsen, 150226.

¹¹⁹ KurdWatch, “Al-Qamishli: Final deadline for »volunteer« recruitment”, 150101, [länk](#).

¹²⁰ Udlændingestyrelsen, 150226.

¹²¹ NC/SOC, Political Committee, 150318.

¹²² Udlændingestyrelsen, 150226.

¹²³ Ibid.

Lifos kommentar

Det finns sannolikt fog för en hel del av den kritik som riktats mot PYD från såväl oberoende rapportörer som kurdiska dissidenter. Det står också klart att PYD (liksom PKK i övrigt) har åtskilliga utvecklingsområden vad avser demokrati och mänskliga rättigheter. Vidare framstår det som relativt tydligt att den egna (vänsterradikala) politiska agendan står i första rummet, medan andra intressen får stå tillbaka.

Med det sagt, bör samtidigt framhållas att man av allt att döma trots allt lyckats åstadkomma ett förhållandevis fungerande, säkert och minoritetsinkluderande samhälle mitt i stormens öga och med IS på tröskeln, medan närmaste opponenter i dagsläget förefaller ha ganska lite att presentera i form av konkreta alternativ. Många minoritetsröster, inte minst kristna och jezidiska, lyfter fram PYD/YPG:s ambition att bereda svaga grupper skydd och säkerhet. Det rapporteras inte heller om förekomst av sektariskt våld i de områden som faktiskt kontrolleras av YPG. Vidare förefaller förhållandevis få bland de syrisk-kurdiska flyktingar UNHCR kommer i kontakt med i närområdet anförda förföljelse av PYD som skyddsskäl.

Samtidigt bör poängteras att administrationen över ”Rojava” inte nödvändigtvis fungerar väl i alla delar. Den ser snarare ut att befinna sig i ett mycket tidigt stadium av ”state-in-the-making” där pluralism och möjlighet till medbestämmande för icke PYD-anslutna förefaller vara en chimär, samtidigt som ”rättsvårdande myndigheter” uppvisar bristande integritet och kapacitet. Parallella administrationer, med parallella domstolar, ”stadsbyggnadskontor” och register etc. fortsätter också i sig att försvåra tillvaron för invånarna.

Avseende YPG/YPJ och Asayish kan vidare sägas att de tillhör de få betydande väpnade aktörer i Syrienkonflikten (utöver försvarsmakt och extremistgrupper) som, åtminstone lokalt och periodvis, tillämpat mer eller mindre systematisk tvångsrekrytering. Av kulturella skäl har dock sannolikt inte kvinnor/flickor tvångsrekryterats i någon betydande omfattning – även om deras deltagande uppmuntras. Det har också förekommit att man rekryterat minderåriga, vilket visserligen både YPG och Asayish nu uppger sig ha ambition att avveckla och därför skall ha infört generella förbud mot. Sedan förra året har man också infört en form av reglerat värnpliktssystem för ”Rojavas” försvar.

Källor och referenser

Möten

Kongreya Neteweyê ya Kurdistanê (KNK)/Kurdish National Congress, Arbil, 150309.

Kurdistan Regional Government (KRG), Ministry of Interior, Arbil, 150309.

Kurdish National Council (KNC), Arbil, 150308.

Metropolitan of Syriac Orthodox in Mosul, Kirkuk and the KRI och KRG, Ministry of Awqaf Religious Affairs, General Directorate of Christian Affairs, Ain Kawa, 150310.

Multi Service Center for Syrian Refugees, Gaziantep, 150316.

National Coalition of Syrian Revolution and Opposition Forces, Political Committee, Istanbul, 150318.

OCHA, Arbil, 150308.

PODEM, Istanbul, 150318.

Syrisk-ortodox präst, Mardin, 150312.

UN Deputy Regional Humanitarian Coordinator Gaziantep, 150316.

UNAMI, Arbil, 150310.

UNHCR, Arbil, 150309.

UNHCR, Arbil, 150310.

Watan For Syria's National Progress och Kheyr Charity Foundation, Gaziantep, 150314.

Övrigt material

Agathocle de Syracuse, "YPG offensive on Hasakah western front – 19 May 2015", [länk](#).

Agathocle de Syracuse, "IS attack on Asayish HQ in Hasakah 6 May 2015", [länk](#).

Agathocle de Syracuse, "Syria areas of control 21 April 2015", [länk](#).

Al-Monitor, "Abductions in Syria cause widespread fear", 150427, [länk](#).

Al-Monitor, "Iran's Kurds rise up as their leaders remain divided", 150511, [länk](#).

Al-Tamimi, A.J./Syria Comment, "Minority Dynamics in Syria", 140729, [länk](#).

Carnegie EFIP, *Syria in Crisis*, "The End of the Levant Front", 150421, [länk](#).

GlobalSecurity.org, "Kurdish People's Protection Unit YPG", 2015, [länk](#).

Human Rights Watch (HRW), *Under Kurdish Rule: Abuses in PYD-Run Enclaves of Syria*, 140619, [länk](#).

International Crisis Group (ICG), *Flight of Icarus? The PYD's Precarious Rise in Syria*, Middle East Report N°151, 140508 (Lifos 32345).

Kongreya Neteweyî ya Kurdistanê (KNK)/Kurdistan National Congress, *A people's quest for freedom and democratic autonomy - Information Dossier -*

About Rojava – Kurdistan (Syria – Kurdistan), 1403, [länk](#).

Kongreya Neteweyî ya Kurdistanê (KNK)/Kurdistan National Congress, *Canton Based Democratic Autonomy of Rojava (Western Kurdistan – Northern Syria): A Transformations Process From Dictatorship to Democracy*, Information File, 1405, [länk](#).

KurdWatch, "Syrian-Kurdistan: Declaration against the PYD's recruitment of minors", 150116, [länk](#).

KurdWatch, "Al-Qamishli: PYD again abducts a minor to the Qandil Mountains", 150107, [länk](#).

KurdWatch, "Al-Qamishli: Final deadline for »volunteer« recruitment", 150101, [länk](#).

KurdWatch, "Duty of self-defense", 'Amudah, 13 juli 2014 (lag om självförsvarsplikt, engelsk översättning), 141222, [länk](#).

KurdWatch, "Al-Hasakah: Regime wants to call up reservists", 141208, [länk](#).

Lifos, *Reguljär och irreguljär syrisk militärtjänst*, 141124 [länk](#).

Lund, Aron, *Syrien brinner: Hur revolutionen mot Assad blev ett inbördeskrig*, 2014, Silc förlag, andra uppdaterade utgåvan, ISBN: 978-91-979833-3-4.

Peace in Kurdistan, "PYD responds to Human Rights Watch report", 140703, [länk](#).

Syria Deeply/Ahmad Khalil and Karen Leigh, "YPG's Mandatory Military Service Rattles Kurds", 140827, [länk](#).

Syria Needs Analysis Project, "Estimated Areas of Control Map, 30 April 2015", [länk](#).

Tevgera Civaka Demokratîk (TEV-DEM)/Movement for a Democratic Society, *The Project of a Democratic Syria*, 150216, TEV-DEM, Foreign Affairs Desk, Qamşilo/Al Qamishli, Rojava/Northern Syria, [länk](#).

The Carter Center, *Syria Countrywide Conflict Report #5*, 1502, [länk](#).

The Daily Star Lebanon, "Mobilization efforts on the rise in Syria's war of attrition", 150130, [länk](#).

Today's Zaman, "PKK calls on Turkish Kurds to fight ISIL in Kobanê", 140918, [länk](#).

Udlændingestyrelsen (Danmark), *SYRIA: Military Service, Mandatory Self-Defence Duty and Recruitment to the YPG*, 150226, [länk](#).